

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS (MONITORINGO)
Į S T A T Y M A S**

2002 m. liepos 3 d. Nr. IX-1023
Vilnius

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo tikslas, paskirtis ir taikymo sritis

1. Šis Įstatymas nustato visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) (toliau – visuomenės sveikatos stebėsenos) organizacinę struktūrą, vykdymo tvarką ir su tuo susijusią atsakomybę.

2. Įstatymas reguliuoja santykius, atsirandančius renkant, kaupiant, apdorojant, saugant, analizuojant ir pateikiant duomenis, susijusius su visuomenės sveikata ir ją veikiančiais sveikatos rizikos veiksniais.

3. Įstatymas netaikomas valstybės, savivaldybių, mokslo institucijoms ar kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims, atskirų programų, projektų ar sutarčių pagrindu vykdančioms epidemiologinius tyrimus, nuolatinį visuomenės sveikatos būklės stebėjimą, kurie nėra valstybės ar savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos sistemos dalis.

2 straipsnis. Pagrindinės Įstatymo sąvokos

1. **Visuomenės sveikatos stebėseną** – tikslingai organizuotas ir sistemingai atliekamas visuomenės sveikatos būklės, ją veikiančių visuomenės sveikatos rizikos veiksnių duomenų rinkimas, kaupimas, apdorojimas, saugojimas, analizė ir vertinimas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [X-1152](#), 2007-05-24, Žin., 2007, Nr. 64-2457 (2007-06-09), i. k. 1071010ISTA00X-1152

2. **Visuomenės sveikatos duomenys** – bet kuri informacija, susijusi su visuomenės sveikata.

3. **Visuomenės sveikatos rizikos veiksniai** – natūralūs gamtos bei dirbtiniai veiksniai, taip pat gyvenimo ir elgesio įpročiai, dėl kurių poveikio atsiranda rizika visų gyventojų ar atskirų jų grupių sveikatai.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [X-1152](#), 2007-05-24, Žin., 2007, Nr. 64-2457 (2007-06-09), i. k. 1071010ISTA00X-1152

4. **Valstybinis visuomenės sveikatos duomenų fondas** – valstybinės visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų bazių ir registrų duomenų visuma, tvarkoma teisės aktų nustatyta tvarka.

5. **Valstybinė visuomenės sveikatos stebėseną** – valstybės lygiu visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje vykdoma visuomenės sveikatos stebėseną.

6. **Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėseną** – savivaldybių lygiu savivaldybių teritorijose vykdoma visuomenės sveikatos stebėseną.

7. *Neteko galios nuo 2011-07-01*

Straipsnio dalies naikinimas:

Nr. [XI-1300](#), 2011-03-24, Žin. 2011, Nr. 40-1920 (2011-04-05), i. k. 1111010ISTA0XI-1300

**II SKYRIUS
VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENA**

3 straipsnis. Visuomenės sveikatos stebėsenos uždaviniai

Pagrindiniai visuomenės sveikatos stebėsenos uždaviniai:

- 1) nuolat stebėti, analizuoti visuomenės sveikatą, ją veikiančius veiksnius ir jų kitimo tendencijas;
- 2) teikti valstybės institucijoms, visuomenei informaciją apie visuomenės sveikatos būklę ir jos kitimo priežastis, reikalingą ūkio plėtros, socialinės raidos, prevencinės (profilaktinės) medicinos, sveikatos apsaugos sistemos valdymo sprendimams priimti, mokslo ir kitoms reikmėms.
- 3) formuoti bendrą visuomenės sveikatos duomenų sistemą.

4 straipsnis. Subjektai, vykdančys visuomenės sveikatos stebėseną

Visuomenės sveikatos stebėsenos subjektai yra valstybės, savivaldybių, mokslo institucijos, taip pat kiti juridiniai ir fiziniai asmenys, pagal šį Įstatymą ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka tvarkantys visuomenės sveikatos duomenis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1300](#), 2011-03-24, Žin., 2011, Nr. 40-1920 (2011-04-05), i. k. 1111010ISTA0XI-1300

5 straipsnis. Visuomenės sveikatos stebėsenos sistema

1. Visuomenės sveikatos stebėsenos sistemą sudaro valstybės ir savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos, kurias vykdančios kaupiami ir analizuojami duomenys apie populiacijos ar atskirų jos grupių sveikatos būklės ir sveikatai darančių poveikį veiksnių kitimus vietos, regiono ir valstybės mastu.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XI-1300](#), 2011-03-24, Žin., 2011, Nr. 40-1920 (2011-04-05), i. k. 1111010ISTA0XI-1300

2. Valstybės visuomenės sveikatos stebėseną sudaro visuomenės sveikatos priežiūros institucijų surinkti duomenys, registrų duomenys ir kitų valstybės institucijų stebėsenos ar su visuomenės sveikata susiję duomenys.

6 straipsnis. Visuomenės sveikatos stebėsenos objektai

Vykdančios visuomenės sveikatos stebėseną, stebimą, vertinama ir analizuojama:

- 1) visuomenės ir jos grupių sveikatos būklė, jos kitimo duomenys;
- 2) fiziniai, cheminiai, biologiniai, ergonominiai ir kiti fizinės aplinkos veiksniai ir jų ryšys su sveikata;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XI-1300](#), 2011-03-24, Žin., 2011, Nr. 40-1920 (2011-04-05), i. k. 1111010ISTA0XI-1300

- 3) socialiniai, ekonominiai, psichosocialiniai veiksniai ir jų ryšys su sveikata;
- 4) gyvensena ir jos ryšys su sveikata;
- 5) sveikatos priežiūros sistemos raida;
- 6) kiti visuomenės sveikatos stebėsenos programoje numatyti objektai.

III SKYRIUS

VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS ĮGYVENDINIMAS

7 straipsnis. Visuomenės sveikatos stebėsenos programa

1. Valstybės visuomenės sveikatos stebėsenos programą rengia Sveikatos apsaugos ministerija kartu su kitomis valstybės institucijomis, vykdančiomis valstybės visuomenės sveikatos stebėseną. Šią programą tvirtina Vyriausybė.

2. Atskirų visuomenės sveikatos sričių stebėsenos programas, kurios yra valstybės visuomenės sveikatos stebėsenos programos struktūriniai komponentai, rengia ir tvirtina Sveikatos apsaugos ministerija ir kitos valstybės institucijos.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [X-1152](#), 2007-05-24, Žin., 2007, Nr. 64-2457 (2007-06-09), i. k. 1071010ISTA00X-1152

3. Savivaldybės institucijos nustato visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybės strateginiame plėtros ir (ar) savivaldybės strateginiame veiklos planuose.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-465](#), 2013-07-02, *Žin.*, 2013, Nr. 79-3986 (2013-07-23), i. k. 1131010ISTA0XII-465

4. Neteko galios nuo 2011-07-01

Straipsnio dalies naikinimas:

Nr. [XI-1300](#), 2011-03-24, *Žin.* 2011, Nr. 40-1920 (2011-04-05), i. k. 1111010ISTA0XI-1300

5. Neteko galios nuo 2014-10-01

Straipsnio dalies naikinimas:

Nr. [XII-465](#), 2013-07-02, *Žin.* 2013, Nr. 79-3986 (2013-07-23), i. k. 1131010ISTA0XII-465

8 straipsnis. Visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatai

1. Visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatai nustato visuomenės sveikatos stebėsenos programų rengimo bei įgyvendinimo, visuomenės sveikatos stebėsenos vykdymo tvarką.

2. Valstybės visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatus ir Bendruosius savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatus rengia Sveikatos apsaugos ministerija, tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

3. Visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatais privalo vadovautis visi visuomenės sveikatos stebėsenos subjektai.

9 straipsnis. Valstybės visuomenės sveikatos stebėsenos organizavimas

1. Valstybės visuomenės sveikatos stebėseną yra vykdoma visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

2. Sveikatos apsaugos ministerija arba jos įgaliota įstaiga organizuoja valstybės visuomenės sveikatos stebėseną ir atlieka šias funkcijas:

1) kartu su kitais stebėsenos subjektais bei valstybės institucijomis, atsakingomis už atskirų visuomenės sveikatos sričių stebėsenas, organizuoja valstybės visuomenės sveikatos stebėseną ir metodiškai vadovauja programos įgyvendinimui;

2) kuria valstybės visuomenės sveikatos informacines sistemas ir atlieka valstybės ir savivaldybių stebėsenos duomenų apie visuomenės sveikatos būklę kompleksinę analizę;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XI-1300](#), 2011-03-24, *Žin.*, 2011, Nr. 40-1920 (2011-04-05), i. k. 1111010ISTA0XI-1300

3) kaupia, sistemina ir saugo valstybės visuomenės sveikatos stebėsenos duomenis Valstybiniame visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų fonde;

4) Neteko galios nuo 2014-10-01

Straipsnio punkto naikinimas:

Nr. [XII-465](#), 2013-07-02, *Žin.* 2013, Nr. 79-3986 (2013-07-23), i. k. 1131010ISTA0XII-465

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XI-1300](#), 2011-03-24, *Žin.*, 2011, Nr. 40-1920 (2011-04-05), i. k. 1111010ISTA0XI-1300

5) rengia ir tvirtina valstybės visuomenės sveikatos stebėsenos informacijos rinkimo, kaupimo ir apdorojimo įkainių nustatymo metodikas;

6) pagal savo kompetenciją vykdo kitas su valstybės visuomenės sveikatos stebėseną susijusias funkcijas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [X-1152](#), 2007-05-24, *Žin.*, 2007, Nr. 64-2457 (2007-06-09), i. k. 1071010ISTA00X-1152

3. Atskirų visuomenės sveikatos sričių stebėsenų programas derina, metodiškai vadovauja ir koordinuoja jų vykdymą Sveikatos apsaugos ministerija ar jos įgaliota valstybės institucija.

4. Neteko galios nuo 2007-07-01

Straipsnio dalies naikinimas:

Nr. [X-1152](#), 2007-05-24, *Žin.* 2007, Nr. 64-2457 (2007-06-09), i. k. 1071010ISTA00X-1152

10 straipsnis. Savivaldybių visuomenės sveikatos stebėseną

1. Savivaldybių visuomenės sveikatos stebėseną vykdoma joms priskirtose teritorijose siekiant gauti išsamią informaciją apie savivaldybių teritorijų visuomenės sveikatos būklę ir remiantis objektyvia informacija planuoti bei įgyvendinti vietinės visuomenės sveikatos prevencijos priemonės.

2. Savivaldybių institucijos organizuoja savivaldybių visuomenės sveikatos stebėseną Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka ir atlieka šias funkcijas:

1) kaupia savivaldybės bendruomenės sveikatos būklės ir jos kitimo duomenis, vertina ir analizuoja jų pokyčius;

2) stebi ir analizuoja aplinkos veiksnius, darančius įtaką sveikatai;

3) analizuoja socialinius bei ekonominius veiksnius, veikiančius gyventojų sveikatą;

4) *Neteko galios nuo 2011-07-01*

Straipsnio punkto naikinimas:

Nr. [XI-1300](#), 2011-03-24, *Žin. 2011, Nr. 40-1920 (2011-04-05)*, i. k. 1111010ISTA0XI-1300

5) teikia informaciją visuomenei, valstybės ir savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir įmonėms;

6) naudoja duomenis valdymo sprendimams įvertinti ir pagrįsti.

11 straipsnis. Neteko galios nuo 2014-01-01

Straipsnio naikinimas:

Nr. [XII-300](#), 2013-05-14, *Žin. 2013, Nr. 57-2844 (2013-06-01)*, i. k. 1131010ISTA0XII-300

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1300](#), 2011-03-24, *Žin., 2011, Nr. 40-1920 (2011-04-05)*, i. k. 1111010ISTA0XI-1300

12 straipsnis. Visuomenės sveikatos stebėsenos finansavimas

1. Valstybės visuomenės sveikatos stebėseną finansuojama valstybės biudžeto lėšomis.

2. Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėseną finansuojama valstybės biudžeto, savivaldybės biudžeto, savivaldybių visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos ir kitomis teisėtai įgytomis lėšomis.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [X-1152](#), 2007-05-24, *Žin., 2007, Nr. 64-2457 (2007-06-09)*, i. k. 1071010ISTA00X-1152

Nr. [XII-133](#), 2012-12-20, *Žin., 2012, Nr. 154-7939 (2012-12-29)*, i. k. 1121010ISTA0XII-133

3. *Neteko galios nuo 2011-07-01*

Straipsnio dalies naikinimas:

Nr. [XI-1300](#), 2011-03-24, *Žin. 2011, Nr. 40-1920 (2011-04-05)*, i. k. 1111010ISTA0XI-1300

4. Visuomenės sveikatos stebėsenoms finansuoti gali būti naudojamos tarptautinių organizacijų bei programų, specialiųjų fondų ir rėmėjų šiam tikslui skirtos lėšos.

13 straipsnis. Visuomenės sveikatos stebėsenos kontrolė

Valstybės, savivaldybių, atskirų visuomenės sveikatos sričių visuomenės sveikatos stebėsenų vykdymą, duomenų ir informacijos kokybę, ar jie atitinka teisės aktus, kontroliuoja Sveikatos apsaugos ministerija arba jos įgaliota institucija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1152](#), 2007-05-24, *Žin., 2007, Nr. 64-2457 (2007-06-09)*, i. k. 1071010ISTA00X-1152

Nr. [XI-1300](#), 2011-03-24, *Žin., 2011, Nr. 40-1920 (2011-04-05)*, i. k. 1111010ISTA0XI-1300

Nr. [XII-300](#), 2013-05-14, *Žin., 2013, Nr. 57-2844 (2013-06-01)*, i. k. 1131010ISTA0XII-300

14 straipsnis. Visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų kokybės užtikrinimas

Visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų kokybei užtikrinti:

1) sukuriamą ir įdiegiama valstybinė duomenų kokybės kontrolės sistema;

- 2) įdiegiamas įstatymų nustatytas visuomenės sveikatos ir jos aplinkos tyrimų laboratorijų atestavimas ir akreditavimas;
- 3) standartizuojami stebėsenos įgyvendinimo metodai, metodikos, priemonės ir taisyklės;
- 4) dalyvaujama tarptautinėse stebėsenos ir naudojamų metodikų atestacijos programose.

15 straipsnis. Visuomenės sveikatos stebėsenos informacijos standartizavimas

1. Valstybiniam visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų fondui pateikiami standartizuoti visuomenės sveikatos stebėsenos duomenys.
2. Visuomenės sveikatos monitoringo duomenų standartizavimo tvarką nustato Visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatai.

16 straipsnis. Visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų kaupimas ir saugojimas

1. Lietuvos Respublikoje visuomenės sveikatos duomenys renkami, kaupiami, analizuojami ir naudojami šio ir kitų įstatymų bei teisės aktų nustatyta tvarka.
2. Valstybės ir savivaldybių institucijos, organizacijos, kiti juridiniai ir fiziniai asmenys, vykdantys valstybės, savivaldybių, atskirų visuomenės sveikatos sričių visuomenės sveikatos stebėsenas, informaciją pateikia Valstybiniam visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų fondui. Visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų nustatyta tvarka.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XI-1300](#), 2011-03-24, *Žin.*, 2011, Nr. 40-1920 (2011-04-05), i. k. 1111010ISTA0XI-1300

3. Už visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų ir kitos informacijos patikimumą atsako jos teikėjas.

4. Visuomenės sveikatos stebėsenos duomenys renkami, kaupiami ir saugomi Valstybiniame visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų fonde.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [X-1152](#), 2007-05-24, *Žin.*, 2007, Nr. 64-2457 (2007-06-09), i. k. 1071010ISTA00X-1152

5. Valstybinį visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų fondą tvarko Sveikatos apsaugos ministerijos įgaliota įstaiga, jo nuostatus tvirtina Sveikatos apsaugos ministerija.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [X-1152](#), 2007-05-24, *Žin.*, 2007, Nr. 64-2457 (2007-06-09), i. k. 1071010ISTA00X-1152

Nr. [XI-1300](#), 2011-03-24, *Žin.*, 2011, Nr. 40-1920 (2011-04-05), i. k. 1111010ISTA0XI-1300

6. Visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų perdavimo valstybiniams archyvams tvarką nustato Lietuvos archyvų departamentas.

17 straipsnis. Visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų pateikimas

1. Visuomenės sveikatos stebėsenos duomenis ir suvestines turi teisę gauti nemokamai:
 - 1) valstybės ir savivaldybių institucijos;
 - 2) visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų teikėjai;
 - 3) visuomenės informavimo priemonės.
2. Juridiniams ir fiziniams asmenims visuomenės sveikatos stebėsenos duomenys ir suvestinės perduodami pagal Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytos formos duomenų perdavimo sutartį.
3. Sutartyje nurodoma: visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų perdavimo tikslas, duomenų naudojimo ir apmokėjimo tvarka.
4. Mokamų visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų mastą ir kainas nustato šių duomenų valdytojai.
5. Visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų vartotojai gautus duomenis pagal šio straipsnio 2 dalyje nurodytas sutartis turi teisę naudoti tik sutartyse numatytais tikslais.
6. Visuomenės sveikatos stebėsenos duomenys kitoms valstybėms ir tarptautinėms organizacijoms teikiami įstatymų, Vyriausybės nutarimų ir tarptautinių sutarčių nustatyta tvarka.

18 straipsnis. Asmens duomenų, įeinančių į visuomenės sveikatos duomenis, tvarkymas ir apsauga

Sveikatos apsaugos ministerija ir jos įgaliotos institucijos turi teisę tvarkyti asmens kodą, ypatingus asmens duomenis apie sveikatą statistikos tikslais registruose ir valstybės informacinėse sistemose. Panaudoti duomenys turi būti nedelsiant pakeisti taip, kad nebūtų galima nustatyti duomenų subjekto tapatybės. Asmens duomenys, įeinantys į visuomenės sveikatos duomenis, tvarkomi laikantis Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo reikalavimų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1402](#), 2014-12-09, paskelbta TAR 2014-12-15, i. k. 2014-19671

IV skyrius. Neteko galios nuo 2007-07-01

Skyriaus naikinimas:

Nr. [X-1152](#), 2007-05-24, Žin. 2007, Nr. 64-2457 (2007-06-09), i. k. 1071010ISTA00X-1152

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Įstatymas, išskyrus 21 straipsnį, įsigalioja nuo 2003 m. sausio 1 d.

21 straipsnis. Pasiūlymas Vyriausybei

Vyriausybė ir kitos institucijos iki 2002 m. gruodžio 31 d. parengia ir patvirtina teisės aktus, reikalingus šiam Įstatymui įgyvendinti.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [X-1152](#), 2007-05-24, Žin., 2007, Nr. 64-2457 (2007-06-09), i. k. 1071010ISTA00X-1152
Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymo 2, 7, 9, 12, 13, 16 straipsnių pakeitimo ir IV skyriaus pripažinimo netekusiu galios įstatymas
2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XI-1300](#), 2011-03-24, Žin., 2011, Nr. 40-1920 (2011-04-05), i. k. 1111010ISTA0XI-1300
Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymo 2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymas
3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XII-133](#), 2012-12-20, Žin., 2012, Nr. 154-7939 (2012-12-29), i. k. 1121010ISTA0XII-133
Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymo 12 straipsnio pakeitimo įstatymas
4.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XII-300](#), 2013-05-14, Žin., 2013, Nr. 57-2844 (2013-06-01), i. k. 1131010ISTA0XII-300
Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymo 11 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir 13 straipsnio pakeitimo įstatymas

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-465](#), 2013-07-02, Žin., 2013, Nr. 79-3986 (2013-07-23), i. k. 1131010ISTA0XII-465

Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymo 7 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymas

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1402](#), 2014-12-09, paskelbta TAR 2014-12-15, i. k. 2014-19671

Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymo Nr. IX-1023 18 straipsnio pakeitimo įstatymas